

ДЕЛОВЕН ТУРИЗАМ

ДЕЈАН МЕТОДИЈЕСКИ, ОЛИВЕР ФИЛИПОСКИ,
ЕМИЛИЈА ТОДОРОВИЌ, МИЛЕНА ТАЛЕСКА,
КРИСТИЈАН ЏАМБАЗОВСКИ, НИКОЛА ЦУЦУЛЕСКИ

ДЕЛОВЕН ТУРИЗАМ

ТУРИСТИКА
СКОПЈЕ
2022

Автори: Дејан Методијески, Оливер Филипоски, Емилија Тодоровиќ, Милена Талеска, Кристијан Џамбазовски, Никола Цуцулески

Уредник: Никола Цуцулески

Рецензенти: Јулијана Саздова, Нако Ташков

Лектор: Толе Белчев

Дизајн: Туристика Скопје

Печати: Туристика Скопје

Тираж: 100

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

338.48-6:005(035)

ДЕЛОВЕН туризам / Дејан Методијески ... [и др.]. - Скопје:
Туристика, 2022. - 144 стр. ; 30 см

Фусноти кон текстот. - Други автори: Оливер Филипоски, Емилија Тодоровиќ, Милена Талеска, Кристијан Џамбазовски, Никола Цуцулески. – Библиографија: стр. 134-144

ISBN 978-608-4872-14-6

1. Методијески, Дејан [автор] 2. Филипоски, Оливер [автор] 3. Тодоровиќ, Емилија [автор] 4. Талеска, Милена [автор] 5. Џамбазовски, Кристијан [автор] 6. Цуцулески, Никола [автор]
а) Деловен туризам -- Значење -- Прирачници

COBISS.MK-ID 56841477

Содржина

ВОВЕД.....	5
I. АСПЕКТИ НА ПАТУВАЊАТА И ТУРИЗМОТ	7
1. Дефинирање на туризмот.....	7
2. Регионални карактеристики на меѓународниот туризам.....	14
3. Влијанија на туризмот.....	16
4. Трендови во туризмот.....	22
II. ДЕЛОВНИ ПАТУВАЊА И ТУРИЗАМ	38
1. Поим за деловен туризам.....	38
2. Историски развој на деловниот туризам	46
3. Видови деловен туризам.....	52
3.1. Деловен туризам поврзан со настани	55
3.2. Стимулативни аранжмани.....	57
3.3. Едукација и тренинг	62
III. ПОИМ И УЛОГА НА НАСТАНИТЕ ВО ДЕЛОВНИОТ ТУРИЗАМ	69
1. Поим и дефинирање на настаните	69
1.1. Значењето на настаните за угостителството и туризмот.....	71
1.2. Социјални, културни, економски и политички влијанија на настаните.....	72
1.3. Меѓународни примери и позначајни светски настани	73
1.4. Преглед на позначајните настани во нашата земја	78

2. Историски развој на настаните	81
2.1. Постановок и развој на конференциите.....	81
2.2. Историски прогрес на саемите.....	88
2.3. Краток преглед на историјата на фестивалите ..	97
2.4. Преглед на историскиот развој на банкетите	99
3. Критериуми за поделба на различните видови настани	100
3.1. Поделба на настаните според содржината	101
3.2. Поделба на настаните според континуитет на организација и значење	103
3.3. Поделба на настаните според бројот на учесниците	104
3.4. Поделба на настаните според територијалниот опфат	105
3.5. Поделба на настаните според временскиот период на одржување	107
IV. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПОНУДАТА И ПОБАРУВАЧКА НА ДЕЛОВЕН ТУРИЗАМ	108
1. Понуда на деловен туризам.....	108
2. Побарувачка на деловен туризам.....	116
3. Стратешко планирање на деловниот туризам	120
4. Дестинации за деловен туризам – примери и практики	126
Користена литература.....	134

ВОВЕД

Книгата „Деловен туризам“ е наменета за сите кои работат во секторот туризам и угостителството, за академската јавност, студентите, истражувачите, учениците, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со деловниот туризам. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со синергијата на деловните патувања и туризмот.

Материјалот во книгата е поделен во четири основни поглавја. Во првиот дел е опфатен материјалот кој се однесува на дефинирање на туризмот, регионални карактеристики на меѓународниот туризам, влијанија на туризмот и трендови во туризмот.

Во вториот дел се разгледува материјалот поврзан со поим за деловен туризам и историскиот развој на деловниот туризам. Исто така опфатени се видовите деловен туризам, како деловен туризам поврзан со настани, стимулативните аранжмани и едукација и тренинг.

Во третиот дел од книгата посветено е внимание на материјалот кој се однесува на дефинирање на настаните, значењето на настаните за угостителството и туризмот, социо-културните и економските влијанија на настаните, примери на позначајни настани во светот и во нашата земја. Исто така, опфатен е дел од материјалот поврзан со историскиот развој на настаните, како и критериумите за поделба на различните видови на настани.

Во четвртиот дел од книгата се третира проблематиката поврзана со понуда на деловен туризам, побарувачка на деловен туризам, стратешко планирање

на деловниот туризам и дестинации за деловен туризам – примери и практики.

Во материјалот се презентирани современите светски тенденции во развојот на деловниот туризам. Во изработката на книгата користена е соодветна стручна литература и релевантни интернет извори од областа на деловниот туризам и деловните патувања.

Имајќи предвид дека ова е прво издание на книгата, можеби сме пропуштиле некои важни елементи поврзани со деловниот туризам. За сите забелешки, мислења и коментари, авторите ќе Ви бидат благодарни и ќе ги земат предвид при создавањето на второто дополнето и проширено издание. Исто така, искажуваме благодарност и до сите наши колеги и соработници кои дадоа придонес во обезбедувањето на неопходните материјали за комплетирање на книгата, како и на рецензентите за укажаните искрени и конструктивни сугестии.

Од авторите

